

GLIWICE

Raport o stanie miasta Gliwice za okres 2018-2023

SPIIS TREŚCI

FINANSE MIASTA

5

1. ROZWÓJ

6

1.1. Centrum Przesiadkowe	6
1.2. Nowe Centrum Gliwic	7
1.3. Obwodnica	8
1.4. Lotnisko	8
1.5. Drogi rowerowe	9
1.6. Odbrukowania / Inwestycje drogowe	10

2. ZIELONE GLIWICE

11

2.1. Skwer Europejski	12
2.2. Inwestycje w dzielnicach	13
2.3. Czyste powietrze	14
2.4. Zbiornik na Wójtowiance	15
2.5. Centrum Edukacji Ekologicznej	16
2.6. Nasadzenia	17

3. KOMFORTOWE GLIWICE

18

3.1. Zmiany na Rynku i Starówce	18
3.2. Budownictwo mieszkaniowe	19
3.3. Nowy Szpital Miejski	20
3.4. Edukacja / Inwestycje oświatowe	21
3.5. Kultura: Victoria, Arena, Szkoła Muzyczna	22
3.6. Sportowe Gliwice	23

Szanowni Państwo, Drodzy Mieszkańcy,

Przekazujemy w Państwa ręce raport o stanie miasta, obejmujący dobiegającą końca kadencję samorządową, rozpoczętą w 2018 r.

Ostatnie pięć lat to okres burzliwy dla świata, Polski i w konsekwencji – Gliwic, pełen nieprzewidzianych kryzysów. Pandemia i związane z nią negatywne konsekwencje gospodarcze, wybuch konfliktu zbrojnego tuż za naszymi granicami, w wyniku którego do Polski i Gliwic trafiło bardzo wielu ludzi potrzebujących natychmiastowej pomocy, wreszcie najwyższa od dziesięcioleci inflacja, której negatywne skutki dla samorządów dodatkowo potęgowały reformy tak zwanego „Polskiego Ładu”, drastycznie obniżające dochody samorządów.

To były bardzo trudne lata dla nas wszystkich. Czas pokazał, że w Gliwicach doskonale poradziliśmy sobie z trudnościami, przezwyciężyliśmy kryzysy i możemy znów z optymizmem patrzeć w przyszłość. Wszyscy pewnie na długo zapamiętamy niepokój oraz obawy z początku pandemii. Dla miejskiej administracji, ale przede wszystkim pracowników miejskiego szpitala oraz całej ochrony zdrowia, był to czas szczególnie trudny. W ciągu zaledwie tygodni musieliśmy gruntownie przeorganizować jej funkcjonowanie w mieście. W ekspresowym tempie budynek przy ul. Zygmunta Starego został przekształcony w szpital covidowy. Żeby to umożliwić, wysiłkiem miasta oraz firm prywatnych, w ciągu zaledwie sześciu dni przygotowano budynek dawnego domu dziecka przy tej samej ulicy do przeniesienia tam poradni szpitalnych. Bardzo sprawnie przeorganizowaliśmy również wiele aspektów funkcjonowania miasta, dostosowując je do nowych warunków. Co warto szczególnie podkreślić, miejski szpital przez cały okres pandemii przyjmował chorych potrzebujących pomocy w bieżących schorzeniach i wypadkach, innych niż Covid. Bywały dni, że był to jedyny czynny szpital w promieniu dziesiątków kilometrów od Gliwic. Za ten wysiłek i ofiarność wyjątkowe wyrazy uznania należą się pracownikom gliwickiej ochrony zdrowia.

Na szczególne podziękowania zasługują też setki, jeśli nie tysiące gliwiczian, którzy ofiarnie zaangażowali się w pomoc obywatelom Ukrainy uciekającym przed wojną. Solidarność i życzliwość okazana w tamtym czasie przez gliwiczian była ogromna. Także Miasto wspierało i organizowało działania pomocowe od pierwszych dni kryzysu. Przez miejskie tymczasowe miejsca noclegowe przewinęło się tysiące osób potrzebujących pomocy. Ze wsparciem lokalnego biznesu i wolontariuszy utworzyliśmy niezwykle miejsce – Gliwicką Przystań 35 przy ul. Warszawskiej. Miejsce schronienia dla uchodźców, które po zakończeniu działań wojennych będzie służyć również potrzebującym pomocy gliwiczanom.

Kolejny kryzys, z którym się zmierzaliśmy, to drastyczny wzrost cen oraz obniżenie dochodów budżetu miasta. Rekordowa inflacja, dotkliwa dla nas wszystkich, spowodowała również wzrost cen energii i usług, w tym budowlanych, zlecanych przez samorząd. Wzrost ten był w ostatnich latach wielokrotnie wyższy niż inflacja konsumencka. W tak trudnych okolicznościach przychodziło nam co roku z sukcesem konstruować budżet miasta, który gwarantował zachowanie usług dla mieszkańców oraz bardzo ambitny program inwestycyjny. W Gliwicach nie gasiliśmy latarni ulicznych, nie opóźnialiśmy opłacania ZUS-u naszych pracowników...

W trakcie obecnej kadencji zrealizowaliśmy zarówno ogromne, zaplanowane inwestycje, jak i szereg mniejszych, które znacząco poprawiły jakość życia w Gliwicach.

Zapraszam Państwa do lektury tego dokumentu, który jest sprawozdaniem z tego, co wspólnie osiągnęliśmy.

Adam Neumann
prezydent Gliwic

Dobiegająca końca kadencja samorządowa była ostatnią, podczas której pełniłem funkcję Prezydenta Miasta Gliwice. Pierwszy jej rok, od października 2018 r. do października 2019 r., nie zwiastował wyzwań, jakie stanęły przed polskimi samorządami w kolejnych. W tamtym czasie dobiegało końca projektowanie najważniejszych inwestycji ostatnich lat – Centrum Przesiadkowego oraz przebudowy ścisłego centrum miasta po południowej stronie dworca PKP. Moja decyzja o starcie w wyborach do Senatu zapadała w czasie stabilnej sytuacji gospodarczej miasta. Z woli gliwiczian kontynuacja zarządzania miastem została powierzona w ręce moich wieloletnich współpracowników, którzy – jak się szybko okazało – musieli zmierzyć się z niespotykanymi nigdy wcześniej wyzwaniami.

Czas pokazał, że Gliwice przeszły przez ten trudny okres z powodzeniem i wieloma sukcesami. Poniższy raport jest pewnego rodzaju sprawozdaniem z tego, co udało się w ostatnich latach osiągnąć. Dzisiejsze Gliwice, mimo trudności, są w dalszym ciągu jednym z liderów rozwoju. Miasto dynamicznie zmienia się na lepsze, podejmowane są nowe inicjatywy i przedsięwzięcia, a te rozpoczęte zostały doprowadzone do satysfakcjonującego końca.

Serdecznie zapraszam do lektury tego bardzo ciekawego dokumentu.

Zygmunt Frankiewicz

prezydent Gliwic w latach 1993–2019

Ostatnie pięć lat było czasem szczególnym w historii naszego miasta. Przewycięliśmy wspólnie wiele problemów, wiele osiągnęliśmy. Niniejszy dokument prezentuje szereg dużych oraz wiele mniejszych inwestycji, za które – jako Zastępca Prezydenta Miasta – byłem odpowiedzialny. Warto podkreślić, że w tym trudnym czasie podjęliśmy się przygotowania nowej Strategii Rozwoju Miasta do roku 2040, którą opracowaliśmy przy ogromnym zaangażowaniu wielu środowisk: przedstawicieli stowarzyszeń, rad dzielnic, przedsiębiorców oraz niespotykanym dotąd współudziale mieszkańców naszego miasta. Dzięki temu zaangażowaniu powstał plan działania na najbliższe lata, który nie zostanie zamknięty w urzędniczej szufladzie, ale jest drogowskazem dla miejskiej administracji. Już teraz jego założenia są wdrażane w życie. Przygotowujemy budowę nowego szpitala, który ma zapewnić bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańcom. Rozwijamy inwestycje drogowe, zarówno przez duży projekt budowy obwodnicy, jak i remonty i modernizacje istniejących dróg. Unowocześniamy komunikację publiczną, budujemy drogi rowerowe. Szczególny nacisk kładziemy na zieleń – w mieście rokrocznie sadzone są tysiące drzew. Odbrukowujemy i zazieleniamy coraz więcej powierzchni w pasach drogowych. Na południu Gliwic, na terenie

nowego zbiornika przeciwpowodziowego, powstał teren rekreacyjny o charakterze parku, na którym posadziliśmy 700 drzew i tysiące mniejszych roślin.

Gliwice są w gronie najszybciej rozwijających się polskich miast i z roku na rok stają się coraz przyjaźniejszym i coraz bardziej wygodnym miejscem do życia. Dokumentują to przygotowywane corocznie raporty o stanie miasta, obszerne dokumenty dostępne w gliwickim Biuletynie Informacji Publicznej. Wieloletnią gliwicką tradycją jest przygotowanie raportu kadencyjnego, ten właśnie dokument przekazujemy w Państwa ręce.

Mariusz Śpiewok

zastępca prezydenta Gliwic

FINANSE MIASTA

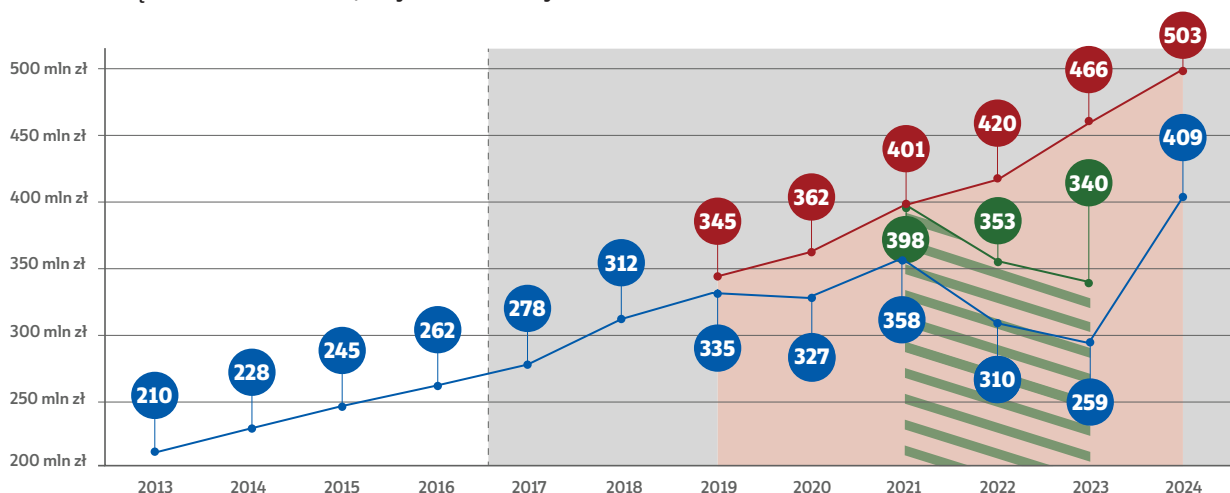
Gliwice są miastem, które od lat znajduje się w czołówce samorządów z najlepszą sytuacją finansową w Polsce. W 2022 r. według aktualnych danych GUS, wydatki budżetu miasta w przeliczeniu na jednego mieszkańca plasowały Gliwice na 9. miejscu wśród miast na prawach powiatu w Polsce, przed takimi miastami jak Poznań, Wrocław czy Katowice. Gliwice są w tej kategorii na pierwszym miejscu wśród miast na prawach powiatu województwa śląskiego.

W dobiegającej końca kadencji nasze miasto, podobnie jak wszystkie polskie samorządy, odczuło bardzo boleśnie reformy podatkowe poprzedniego rządu określane jako „Polski Ład”. Budżet Gliwic zasila około 50% pieniędzy z PIT-ów płaconych przez gliwiczian i jest to główna pozycja w dochodach własnych miasta. Do 2019 r. w Gliwicach wpływ z PIT-ów corocznie wzrastał, co wynikało z bardzo dobrej sytuacji na rynku pracy – praktycznego braku bezrobocia oraz relatywnie wysokich płac gliwiczian. Mimo tego, że gospodarka miasta w ostatnich latach dalej dynamicznie się rozwijała, Polski Ład sprawił, że budżet miasta odnotował spadki we wpływach z PIT. Ten spadkowy trend udało się przełamać dopiero w obecnym roku. Niemniej, według szacunków Związku Miast Polskich, ubytki Gliwic z tytułu

dochodów w PIT w latach 2019–2024 wyniosą ponad 464 mln zł. Nawet po uwzględnieniu tzw. rekompensat wypłaconych przez Ministerstwo Finansów w latach 2021–2023, sięgną prawie 336 mln zł.

Kolejne budżety miasta musiały być więc planowane z dużą uwagą i uwzględnieniem zarówno spadających dochodów z PIT, jak i bardzo dużego wzrostu cen spowodowanego rekordową inflacją. Z dużą uwagą kontrolowano tak zwane wydatki bieżące, czyli ogólne koszty funkcjonowania miasta. Władzom Gliwic zależało szczególnie na tym, aby trudna sytuacja finansowa nie przekładała się na obniżenie jakości usług, jakie miasto świadczy na rzecz mieszkańców oraz na utrzymaniu wysokiego poziomu inwestycji.

Potwierdzeniem efektywności tych starań jest trzecie miejsce w kategorii miast na prawach powiatu w rankingu liderów inwestycji samorządowych 2020–2022 oraz szóste miejsce w podsumowaniu rankingu Sukces Kadencji 2017–2022 z dwoma wyróżnieniami: za osiągnięcia ekonomiczne (druga lokata) i infrastrukturalne (dziesiąta lokata). Rankingi opublikowane pod koniec 2023 r. przygotowali niezależni eksperci na zlecenie Pisma Samorządowego „Wspólnota”.

— Dochody Gliwic z PIT od 2013 r.

— Tyle młn zł rocznie Gliwice otrzymałyby z PIT, gdyby nie reformy Polskiego Ładu (2019–2023)

— Dochody Gliwic z PIT z uwzględnieniem rekompensat Ministerstwa Finansów w latach 2021–2023 + plan na 2024

↑ Infografika 1

Gliwice – ubytki w PIT w latach 2013–2023 + plan na 2024 r.

1. ROZWÓJ

Rozwój gospodarczy Gliwic to najskuteczniejsza droga do utrzymania ekonomicznego dobrobytu mieszkańców i samego miasta. Gliwicki samorząd, zapewniając sprzyjające warunki do tworzenia nowych atrakcyjnych miejsc pracy oraz utrzymania już istniejących, zrealizował w ostatnich latach szeroko zakrojone inwestycje i przedsięwzięcia, które pozwalają na stałą poprawę jakości życia gliwiczian.

1.1. CENTRUM PRZESIADKOWE

Flagowy projekt gliwickiego samorządu, wart niemal 200 mln zł i współfinansowany z budżetu Unii Europejskiej w kwocie ponad 133 mln zł, stanowi odpowiedź na oczekiwania mieszkańców Gliwic i miejscowości ościennych, codziennie korzystających z komunikacji publicznej. Wybudowane na tyłach dworca PKP Centrum Przesiadkowe łączy transport kolej z liniami autobusów miejskich, metropolitalnych, regionalnych i międzynarodowych. W trakcie robót, prowadzonych w latach 2020–2022, zmodernizowano m.in. tunel łączący dworzec z ulicami Składową i Tarnogórką,

i dobudowano do niego odnogę, prowadzącą schodami, ruchomymi chodnikami i windą do trzech stref naziemnych – rowerowej, ze stanowiskami autobusowymi oraz obsługi pasażerskiej w nowoczesnym budynku głównym. Stworzono też od podstaw układ drogowy. Całość przystosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (nagroda Lider Dostępności 2023 za jakość zastosowanych rozwiązań) oraz uzupełniono całoroczną zielenią. Na terenie kompleksu posadzono m.in. 130 drzew różnych gatunków, 9 tys. krzewów oraz ponad 400 pnączy.

fol. Mosquidron

fol. R. Neumann

fol. R. Neumann

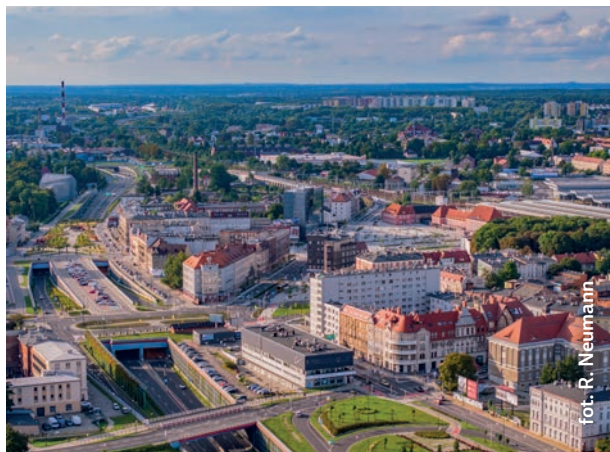
fot. D. Nita-Garbiec

NOWE CENTRUM GLIWIC

1.2.

Nowe chodniki i jezdnie oraz bezpieczne przejścia dla pieszych w obrębie ul. Bohaterów Getta Warszawskiego, fragmentu ul. Zwycięstwa, pl. Piastów, ul. Okopowej i Na Piasku oraz odcinków ul. Jagiellońskiej i Piwnej, całkowicie odmieniona przestrzeń placu przed dworcem PKP, nowe ścieżki dla rowerzystów i zmieniona organizacja ruchu uwzględniająca funkcjonowanie Centrum Przesiadkowego oraz firm i przedsiębiorców z realizowanego równoległe kompleksu biurowców przy ul. Piwnej. Do tego akcenty zieleni: nowe rabaty

z kwitnącymi bylinami, roślinami cebulowymi, ozdobnymi trawami i krzewami oraz ok. 160 kilkuletnich drzew. Kompleksowa przebudowa układu drogowego po południowej stronie dworca PKP w ramach realizacji Nowego Centrum wpłynęła na funkcjonalność, jak i estetykę całego śródmieścia. Koszt prac prowadzonych w latach 2021–2023 to ok. 70 mln zł (z budżetu miasta i przy wsparciu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w ramach Funduszu Odporności).

fot. R. Neumann

fot. R. Neumann

1.3. OBWODNICA

Gliwice konsekwentnie zmieniają przestarzały, promienisty układ drogowy na efektywniejszy – obwodnicowy. Miasto dysponuje już dużą obwodnicą autostradową, tworzoną przez trasy A1 i A4 oraz al. Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Jej dopełnieniem będzie budowana etapami miejska obwodnica, o długości ok. 10,5 km, łącząca al. Nowaka-Jeziorańskiego z ul. Pszczyńską. W 2020 r. oddano ok. 2 km odcinek obwodnicy południowej (od ul. Pszczyńskiej do ul. Bojkowskiej – ok. 53,5 mln zł) oraz zrealizowany dzięki unijnemu wsparciu ponad 3 km fragment obwodnicy zachodniej (od ul. Rybnickiej do ul. Daszyńskiego, ponad 83 mln zł). Na początku 2024 r. gotowa będzie ostatnia część trasy zachodniej – ok. 2 km

odcinek od ul. Daszyńskiego do ul. Sowińskiego, wart ok. 55 mln zł, na który Gliwice także starają się o dofinansowanie zewnętrzne. Połączy się on z historycznie pierwszym (zrealizowanym dzięki wsparciu z UE) fragmentem obwodnicy, czyli ul. Okulickiego, przebudowaną i wydłużoną o odcinek od ul. Andersa do ul. Sowińskiego. Domknięciem całości będzie ostatnia część obwodnicy południowej, od ul. Rybnickiej do ul. Bojkowskiej, z wykorzystaniem ronda Produkcyjnego oraz odcinka ul. Produkcyjnej (wybudowanych w 2019 r. przez inwestora zewnętrznego w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego).

1.4. LOTNISKO

Gliwickie lotnisko, zmodernizowane od podstaw w 2020 r. za blisko 30 mln zł, staje się kolejną wizytówką rozwoju miasta. Dysponując oświetloną, utwardzoną drogą startową o długości 920 m (z możliwością wydłużenia do 1,3 km), drogą kołowania i płytą postojową, a także parkingami i drogami dojazdowymi, może służyć całodobowej obsłudze menadżerów biznesu, małych i średnich lotów pasażerskich, powietrznych taxi, sportów lotniczych oraz kształcenia lotniczego. Od 3 lat Gliwice, wspólnie z miejską spółką GAPR i Aeroklubem Gliwickim oraz Politechniką Śląską, tworzą na nim nowoczesny kompleks lotniczy. W jego obrębie znajduje się uruchomione w 2021 r. Gliwickie Centrum Edukacji Lotniczej oraz wiele atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, przeznaczonych bądź już wykorzystywanych na rozwój działalności awiacyjnej, w tym budowę wytwórni samolotów dyspozycyjnych typu AT. Dzięki aktywnej

współpracy z Centrum Kształcenia Kadr Lotnictwa Cywilnego Europy Środkowo-Wschodniej Politechniki Śląskiej, lotnisko jest też ważną bazą Akademickiego Ośrodka Szkolenia Lotniczego. W 2023 r. oddano tam dwa nowe hangary i budynek administracyjno-szkoleniowy na potrzeby politechnicznych kierunków Transport oraz Inżynieria Lotnicza i Kosmiczna.

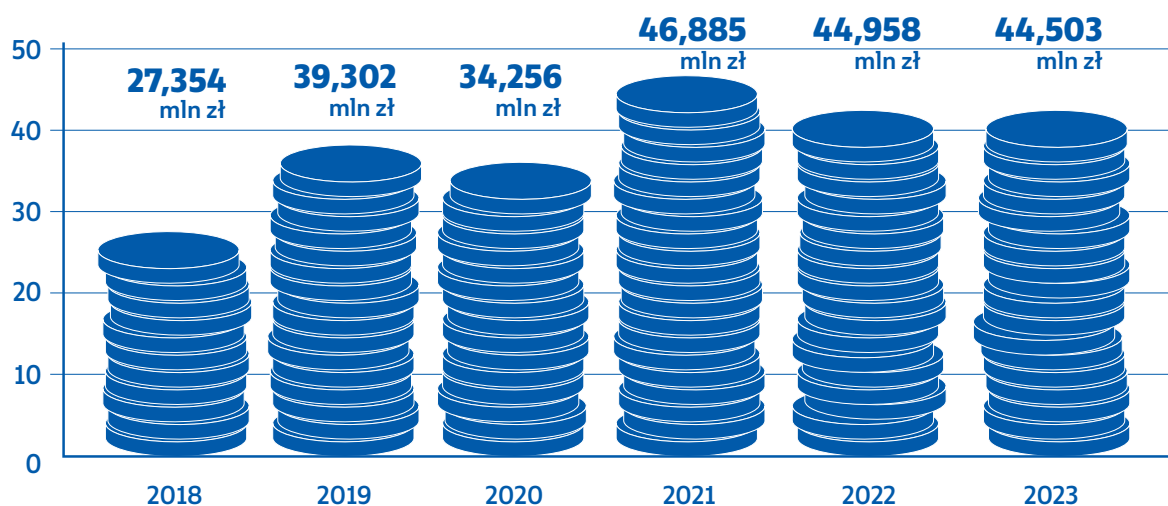

na terenie Centrum Przesiadkowego czy w obrębie Nowego Centrum Gliwic. W najbliższych latach w mieście przybędzie ok. 26,5 km tras rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych – powstaną m.in. trasy rowerowe w śladzie kolejki wąskotorowej od ul. Łanowej do ul. Knurowskiej i od stacji Trynek do ul. Kujawskiej, ciągi pieszo-rowerowe wzdłuż ul. Zawiszy Czarnego i ul. Słowackiego oraz wzdłuż al. Mickiewicza, ścieżka i ciąg wzdłuż ul. Toszeckiej (od nr. 98 do Ośrodka Wypoczynkowego w Czechowicach) i ul. Strzelców Bytomskich (od ul. Narutowicza do ul. Jachtowej), trasa rowerowa od ul. Jesiennej do ul. Wschodniej oraz na odcinku ul. Portowej.

Choć obecną kadencję samorządu naznaczyły skutki pandemii koronawirusa, galopujące wzrosty cen usług, paliw i energii elektrycznej, wybuch wojny za wschodnią granicą Polski, a przede wszystkim zmiany w prawie, wprowadzane przez rząd od 2019 r. i uszczuplające miejski budżet, Gliwice konsekwentnie kontynuują większe i mniejsze inwestycje drogowe, trafiające w potrzeby mieszkańców. Szeroko zakrojonym, wieloletnim przedsięwzięciom, jak realizacja Nowego Centrum Gliwic czy budowa obwodnicy miejskiej, towarzyszą remonty ulic w poszczególnych dzielnicach miasta. W ślad za nimi prowadzona jest akcja odbrukowywania – obsadzania drzewami, krzewami lub kwitnącymi bylinami tych okolic

ulic i skrzyżowań, gdzie możliwe jest usunięcie nadmiaru bruku, betonu lub asfaltu. W latach 2022–2023 zazieleniono w ten sposób pasy drogowe m.in. w rejonie ulic Sobieskiego, Daszyńskiego i Gruszczyńskiego, Długosza, Zawiszy Czarnego i Studziennej, Skowrońskiego, Czajki i Dworcowej. „Na zielono” przeorganizowano też m.in. przestrzeń przy ulicach Powstańców Warszawy, Orlickiego i Berbeckiego, powiększając powierzchnię tzw. obszarów biologicznie czynnych, pozwalających ograniczyć efekt występowania „wysp ciepła”. W ten sposób w obecnej kadencji w Gliwicach w tereny zielone zamieniono już ponad 1400 m².

↑ Infografika 2

Nakłady finansowe na utrzymanie i remonty dróg, ciągów pieszych i pieszko-rowerowych, infrastruktury rowerowej oraz remonty obiektów inżynierskich w latach 2018–2023 [w mln zł]

Źródło: Wydział Usług Komunalnych UM w Gliwicach, Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach

Tak było.

Odbrukowywanie
ul. Powstańców Warszawy.

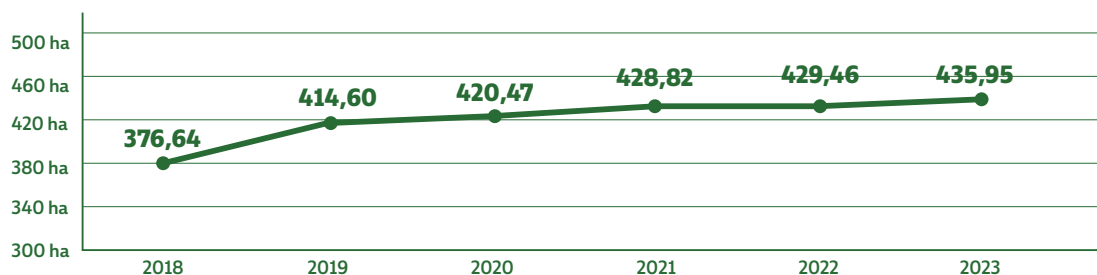
Tak jest.

2. ZIELONE GLIWICE

„Zielone Gliwice” to dalszy rozwój ogólnodostępnych przestrzeni miejskich, liczne inicjatywy podkreślające charakter błękitno-zielonego miasta i szeroko zakrojone działania na rzecz systematycznej poprawy czystości powietrza. To również tworzenie kompleksowego systemu ochrony przeciwpowodziowej Gliwic i gospodarki obiegu zamkniętego.

↑ Infografika 3

Wielkość terenów zielonych [ha] przypadających na 100 tys. mieszkańców w latach 2018-2023

Źródło: Opracowanie własne Biura Rozwoju Miasta UM w Gliwicach na podstawie danych z Miejskiego Zarządu Usług Komunalnych i ZDM w Gliwicach

fol. R. Neumann

fol. M. Kołton

fol. M. Foltyn

2.1. SKWER EUROPEJSKI

Miasto coraz intensywniej stawia na zazielenianie dostępnych przestrzeni i miejsc publicznych. Jedną z wizytówek Nowego Centrum Gliwic – zmodernizowany w latach 2021–2022 skwer Europejski nad tunelem Drogowej Trasy Średnicowej – to prawdziwa enklawa różnorodnej roślinności. Nasadzono tam ponad 60 tys. nowych roślin: 127 drzew, 2377 krzewów i wysokich traw ozdobnych, niemal 26 tys. bylin i blisko 32 tys. roślin cebulowych. Przygotowano też ławkę kwiatną z pożytecznymi dla owadów kwiatami oraz wygodne, zachęcające

do relaksu elementy małej architektury. W efekcie powstało atrakcyjne, zielone miejsce do wypoczynku. Całości dopełnia ważny dla gliwiczán wątek historyczny – na skwerze ustawiono tablice zawierające informacje o przebiegającym tam dawniej Kanale Kłodnickim, jest też instalacja przestrzenna z kamieni pochodzących z dawnej śluzy kanału. Nowe, efektowne zagospodarowanie śródmiejskiego zieleńca kosztowało niemal 3,9 mln zł z budżetu miasta.

Władze miasta dokładają starań, by wszystkim pokoleniom gliwiczian zamieszkujących 21 dzielnic Gliwic żyło się wygodniej i przyjemniej. Wśród wielu inwestycji dzielnicowych, realizowanych m.in. w formule Gliwickiego Budżetu Obywatelskiego, znajdują się przedsięwzięcia nastawione na tworzenie zielonych, atrakcyjnych miejsc służących zarówno odpoczynkowi, jak i uprawianiu sportów czy codziennej rekreacji. Dopełnieniem tego jest intensywne inwestowanie przez miasto w dzielnicową infrastrukturę. Działania te

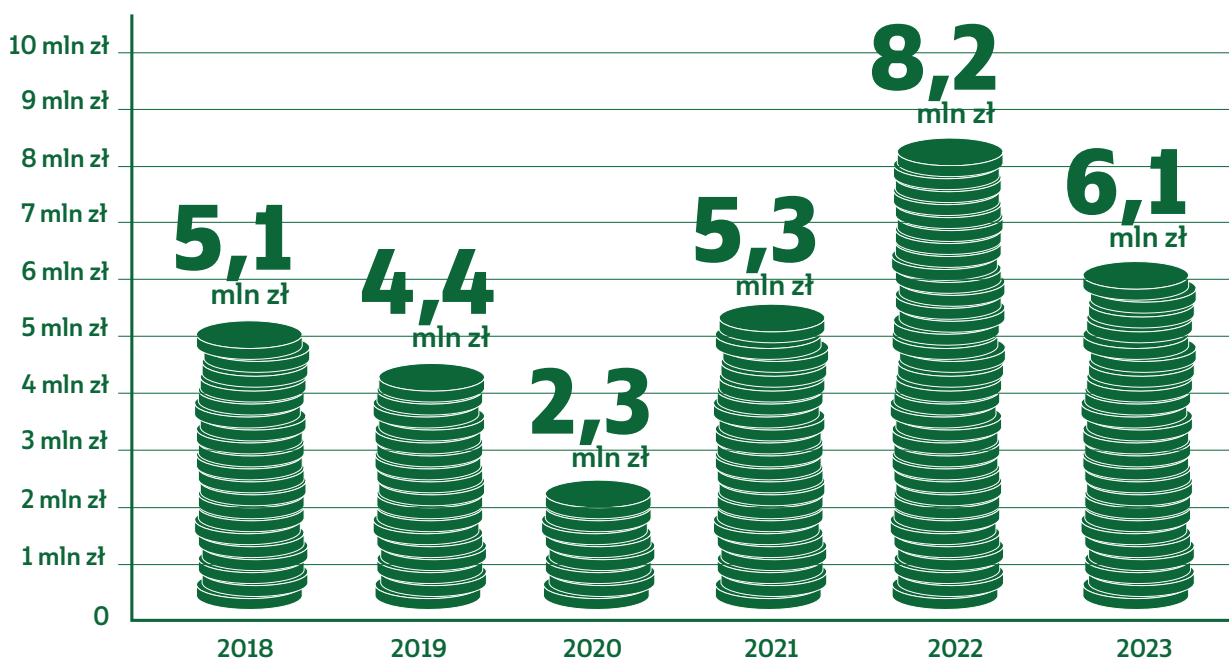
mają zaplanowaną kontynuację w celach horyzontalnych nowej Strategii Rozwoju Miasta „Gliwice 2040”, stworzonej przy niespotykanym dotąd na tak dużą skalę współudziale gliwiczian i uchwalonej 6 października 2022 r. Ujęte w niej podnoszenie komfortu życia mieszkańców i kształtowanie przyszłych Gliwic w sposób przyjazny całej gliwickiej społeczności opiera się na wykorzystaniu potencjału tzw. błękitno-zielonej infrastruktury, zarówno w skali miasta, jak i poszczególnych dzielnic.

2.3. CZYSTE POWIETRZE

Jakość powietrza w naszym mieście od lat jest na celowniku gliwickiego samorządu. W tej kadencji wielomilionowe wsparcie finansowe miasta na rzecz mieszkańców w ramach zmniejszania poziomu niskiej emisji w Gliwicach obejmuje nie tylko likwidację tzw. kopciuchów, ale też instalację certyfikowanych pomp ciepła, kotłów biomasowych i wodnych kolektorów słonecznych, m.in. w ramach unijnego projektu „Czyste powietrze nad Gliwicami – wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych”.

W kompleksowe działania Gliwic w tej dziedzinie, realizowane konsekwentnie już od 1997 r., wpisuje się również budowa ogólnodostępnej tężni solankowej w lesie komunalnym przy ul. Chorzowskiej, przystosowanej do potrzeb mieszkańców z niepełnosprawnościami. Obiekt zrealizowano kosztem ok. 3,4 mln zł z budżetu miasta i przekazano do użytku w 2020 r. Od początku cieszy się ogromną sympatią mieszkańców i przyjezdnych gości. Co roku odwiedza ją kilka tysięcy osób.

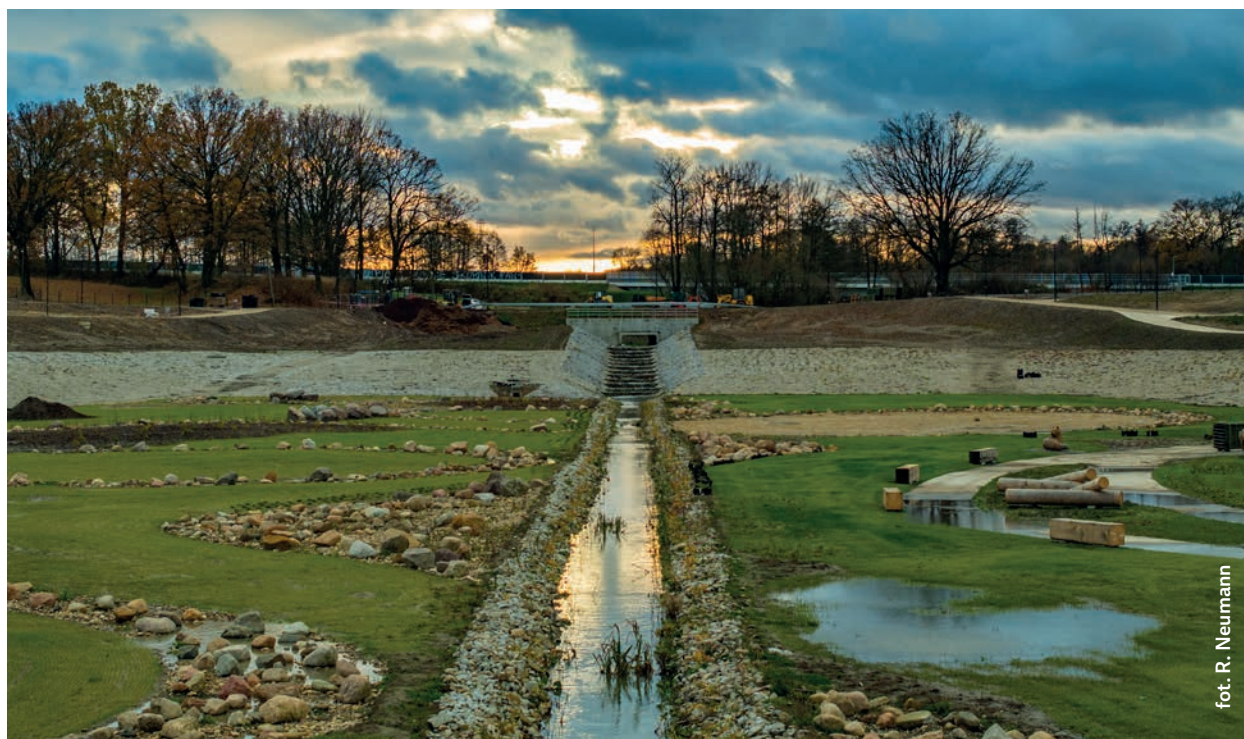
↑ Infografika 4

Wartość dotacji na wdrożenie systemów grzewczych mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska w latach 2018–2023

Źródło: Wydział Środowiska UM w Gliwicach

W 2023 r. zakończyła się budowa i zagospodarowanie suchego zbiornika retencyjnego na potoku Wójtowianka w pobliżu osiedla Sikornik. To przykład ciekawie wykorzystanej przestrzeni miejskiej o powierzchni prawie 10 ha. Zbiornik jest istotnym elementem tworzenia kompleksowego systemu ochrony przeciwpowodziowej Gliwic, ale jednocześnie nowym, atrakcyjnym miejscem rekreacji. Zieleń pokrywa 70% tego obszaru, który ma mieć charakter parkowy – ze ścieżkami dla rowerzystów i pieszych, przestrzeniami do relaksu, plenerową siłownią czy placem zabaw. Nasadzono 700 drzew rodzimych gatunków, a także kwitnące krzewy (mogą pokryć ponad 10 tys. m²), byliny (prawie 23 tys. m²) i łąki

kwietne (ponad 25 tys. m²). Rośliny mają zdobić to miejsce w różnych porach roku i zapewniać różnorodność biologiczną – z pożytkiem także dla owadów i małych zwierząt. Znajdują się tam także ścieżki dla rowerzystów i pieszych, przestrzenie do relaksu, plenerowa siłownia i place zabaw dla dzieci. Wykonanie zbiornika kosztowało ponad 20 mln zł, przy ponad 14 mln zł dofinansowania z Unii Europejskiej. Koszt rekreacyjnego zagospodarowania, umożliwiającego aktywny wypoczynek oraz organizację plenerowych zajęć edukacyjnych, to prawie 18 mln zł, z czego 13 mln zł stanowią pieniądze z UE.

fol. R. Neumann

fol. G. Ożga

fol. G. Ożga

Przykładem zaangażowania miasta w działania proekologiczne jest nowo powstałe Centrum Edukacji Ekologicznej, którego motywem przewodnim jest gospodarka odpadami, w tym segregacja i recykling, o których można uczyć się na przykładzie Gliwic. Multimedialna ekowystawa, a na niej interaktywne gry, animacje, informacje edukacyjne oraz infografiki z ciekawostkami przedstawianymi przez robocika śMietka, maskotkę miejskiej spółki Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Odpadów – oto atrakcje nowoczesnego Centrum Edukacji Ekologicznej otwartego w 2023 r. przy ul. Rybnickiej 199A, w sąsiedztwie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych

(PSZOK) i punktu Drugie Życie Rzeczy. Zwiedzający dowiedzą się m.in., gdzie trafiają domowe odpady i jak można je powtórnie wykorzystać. Po zwiedzeniu ekspozycji, warto udać się na spacer ścieżkami edukacyjnymi. Pierwsza prowadzi po zrekultywowanej części miejskiego składowiska – na taras widokowy, z którego można oglądać teren instalacji przetwarzania odpadów. Druga wiedzie na dach obiektu, gdzie widać panoramę tej części miasta. To również doskonała okazja, by podziwiać uroki fauny i flory na terenie CEE – w „minizoo” mieszkają owce, najmniejsze kuce świata, „święte krowy” zebu oraz strusie emu.

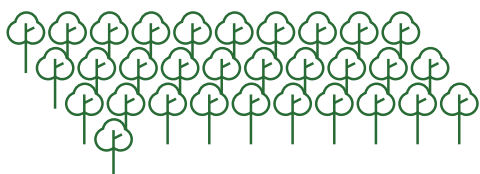

2018 1 603 drzew

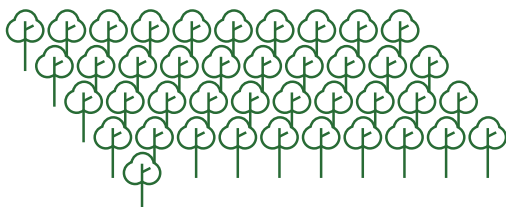
2019 1 534 drzew

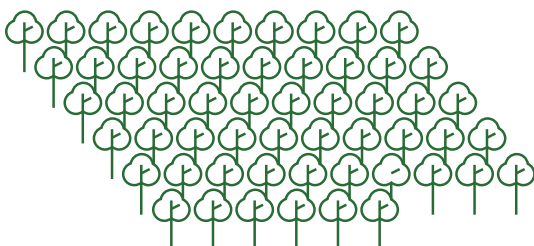
2020 3 160 drzew

2021 2 295 drzew

2022 4 137 drzew

2023 5 656 drzew

Gliwice od lat plasują się w czołówce najbardziej zielonych miast Górnego Śląska, m.in. dzięki prowadzonym każdego roku intensywnym akcjom zazieleniania wolnych przestrzeni w miejskich parkach, na skwerach i zielenicach oraz w pasach drogowych. Oprócz niewątpliwie estetycznych efektów nasadzeń (którymi zajmują się Zarząd Dróg Miejskich w Gliwicach oraz Miejski Zarząd Usług Komunalnych), ważne jest zwiększanie się w mieście powierzchni obszarów biologicznie czynnych. Wśród kilkudziesięciu tysięcy sadzonych co roku w Gliwicach nowych roślin dominują gatunki wytrzymałych drzew rodzimych, liściastych i iglastych, efektownie kwitnące krzewy i kwiaty oraz wieloletnie byliny i trawy ozdobne. Tam, gdzie ze względu na gęstą sieć uzbrojenia podziemnego lub ograniczone miejsce nie jest możliwe sadzenie nowych okazów bezpośrednio w gruncie, są one umieszczane w donicach, które gwarantują roślinom optymalne nawodnienie i harmonijny wzrost.

foto. G. Oźga

Infografika 5

Nasadzanie drzew na terenach miejskich (bez uwzględnienia terenów prywatnych) w Gliwicach w latach 2018-2023 [szt.]

Źródło: Miejski Zarząd Usług Komunalnych, Zarząd Dróg Miejskich i Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Gliwicach

3. KOMFORTOWE GLIWICE

Dbłość o wspólną przestrzeń, rozwijanie miejskiego programu budownictwa mieszkaniowego i dążenie do zapewnienia jak najwyższego standardu usług zdrowotnych w mieście to główne wyznaczniki samorządowej idei komfortu życia w Gliwicach. Uzupełnia ją stale poszerzana, atrakcyjna oferta rozrywkowo-kulturalna oraz działania na rzecz wysokiej jakości edukacji szkolnej i rozwoju sportu w mieście.

3.1. ZMIANY NA RYNKU I STARÓWCE

Gliwicki Rynek jest jednym z najstarszych i najpiękniejszych na całym Górnym Śląsku. W 2022 r. ulubione miejsce gliwiczian zyskało nowe oblicze, głównie dzięki zieleni i małej architekturze. W ramach kosztującej ponad 1,2 mln zł rewitalizacji, na trzech pierzejach Rynku stworzono efektowne kwietne rabaty z setkami tulipanów, czosnków ozdobnych, hortensji, róż i cisów. Przede wszystkim jednak posadzono w modułach antykompresyjnych 11 kilkuletnich platanów klonolistnych. Oprócz drzew i krzewów, na Rynku pojawiły się również

nowe ławki i stojaki rowerowe. Z odnowioną, atrakcyjną miejską przestrzenią współgra estetyka kawiarenek na świeżym powietrzu, ujednoliconych w obrębie całej Starówki (gruntownie wyremontowanej w latach 2011–2015). Do tego, dbając o wygodę i komfort życia w Gliwicach, ograniczono ruch samochodów na zabytkowym Starym Mieście oraz w obrębie ul. Siemińskiego, uwzględniając jednocześnie potrzeby przedsiębiorców oraz restauratorów. Powstały w ten sposób strefy dedykowane pieszym i rowerzystom.

foto: archiwum UM w Gliwicach

foto: archiwum UM w Gliwicach

Gliwice z powodzeniem realizują własny program mieszkaniowy. Zainicjowane w 2019 r. „Mieszkanie+ po gliwicku” konsekwentnie zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gliwiczian. Wspólnie z miastem nowe inwestycje mieszkaniowe podejmują również miejskie spółki ZBM I i II TBS. W obecnej kadencji oddano już 364 mieszkania w standardzie „pod klucz”, a kolejnych 108 jest w realizacji.

Mieszkania oddane: przy ul. Warszawskiej 37 A-D (97 mieszkań), przy ul. Anny Jagiellonki 3 A (33 mieszkania), przy ul. Górnej 1, 3, 5, 7 i 11 (114 mieszkań), przy ul. Opolskiej 12 (30 mieszkań), przy ul. Dworskiej 10 F (35 mieszkań) oraz przy ul. Zbożowej 9, 9A-D (55 mieszkań). Mieszkania realizowane: przy ul. Dworskiej 10 J-G (70 mieszkań), przy ul. Dolnej Rymera (22 mieszkania) i przy ul. Opolskiej (16 mieszkań).

364
mieszkania oddane

108
mieszkań w realizacji

87
mieszkań planowanych przy ul. Wiertniczej

Infografika 6

Liczba mieszkań oddanych i realizowanych w ramach programu „Mieszkanie+ po gliwicku” w latach 2019-2023

Źródło: Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Gliwicach, I i II Zarząd Budynków Miejskich - Towarzystwo Budownictwa Społecznego

fol. D. Nita-Garbic

fol. Archiwum UM w Gliwicach

fol. M. Buksa

fol. M. Buksa

3.3. NOWY SZPITAL MIEJSKI

Priorytetową inwestycją dla gliwickiego samorządu jest obecnie planowana od wielu lat budowa nowoczesnego szpitala miejskiego przy ul. Kujawskiej. W 2023 r. przeprowadzono w Ministerstwie Zdrowia niezbędną procedurę dotyczącą celowości inwestycji poprzez tzw. IOWISZa – Instrument Oceny Wniosków Inwestycyjnych w Sektorze Zdrowia oraz ogłoszono przetarg, po raz pierwszy organizowany przez miasto z podziałem na

zakres podstawowy i opcje. Szacowany koszt budowy 12-oddziałowego szpitala z zespołem specjalistycznych przychodni przyszpitalnych, wraz z zagospodarowaniem terenu oraz konieczną przebudową zewnętrznego układu drogowego w rejonie ulic Pocztowej, Kujawskiej i Ceglarskiej, wynosi 1 mld 84 mln zł. Miasto będzie starać się o niezbędne dofinansowanie ze środków zewnętrznych.

Od lat edukacyjną wizytówką Gliwic są bardzo dobre wyniki nauczania i zdawalności egzaminów przez uczniów gliwickich szkół, osiągnięcia gliwickich laureatów i finalistów konkursów przedmiotowych oraz sprawne dostosowywanie się do zmian w funkcjonowaniu oświaty w następstwie reformy edukacji. Miasto konsekwentnie realizuje też liczne inwestycje w gliwickich placówkach oświatowych. Powstają nowoczesne obiekty sportowe, wielofunkcyjne boiska, przyszkolne place zabaw, bogato wyposażone pracownie,

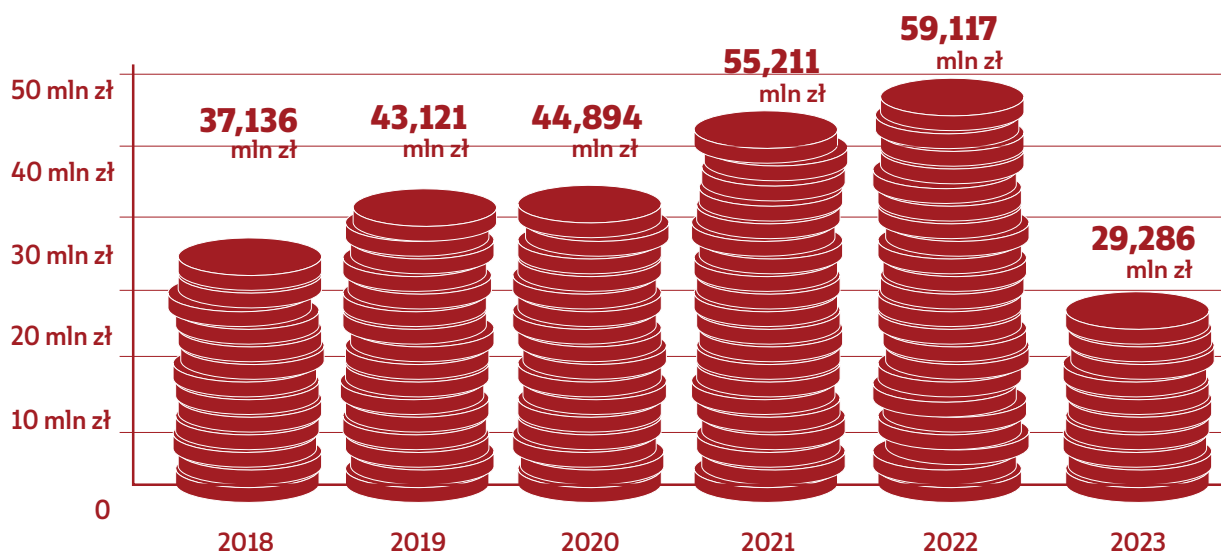
sale lekcyjne i warsztaty szkolne. Wdrażane są również innowacje w placówkach kształcenia praktycznego. Jedną z największych i najbardziej prestiżowych inwestycji w gliwickiej oświacie ostatnich lat (obok m.in. modernizacji nowej siedziby Państwowej Szkoły Muzycznej przy ul. Ziemowita) jest hala sportowa, nowoczesne zaplecze dydaktyczne oraz boiska przy I Liceum Ogólnokształcącym Dwujęzycznym im. E. Dembowskiego w Gliwicach. Oddano je do użytku w 2021 r.

fot. D. Nita-Garbiec

fot. E. Paszkula

Infografika 7

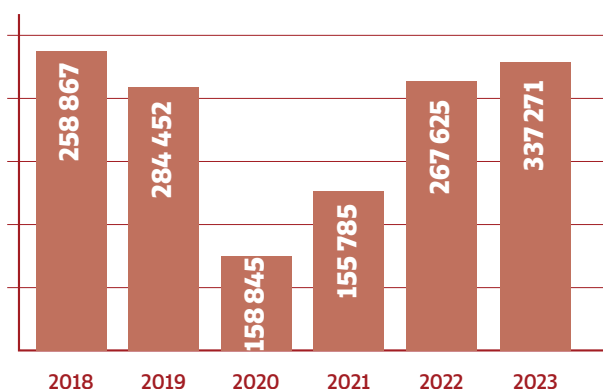
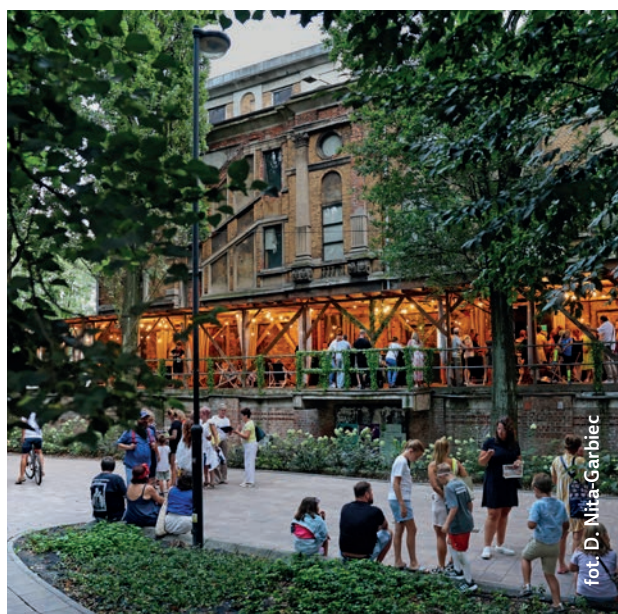
Łączne wydatki na inwestycje i remonty budynków miejskich jednostek oświatowych (w tym zakupy sprzętu i wyposażenia) w latach 2018-2023

3.5.

KULTURA: CENTRUM KULTURY VICTORIA, ARENA, SZKOŁA MUZYCZNA

Gliwice tętnią życiem kulturalnym, a kierunek wszelkim inicjatywom w tej dziedzinie nadaje powołane przez miasto w 2021 r. Centrum Kultury Victoria. Już pierwszy rok jego działalności upłynął pod znakiem ponad 400 własnych lub współorganizowanych wydarzeń kulturalnych z udziałem 100 tys. uczestników. W 2022 r. nowy rozdział swojej historii otworzyła Państwowa Szkoła Muzyczna, która została przeniesiona do zmodernizowanego przez miasto zabytkowego budynku przy ul. ks. Ziemowita 12. Dzięki zmianie siedziby szkoła

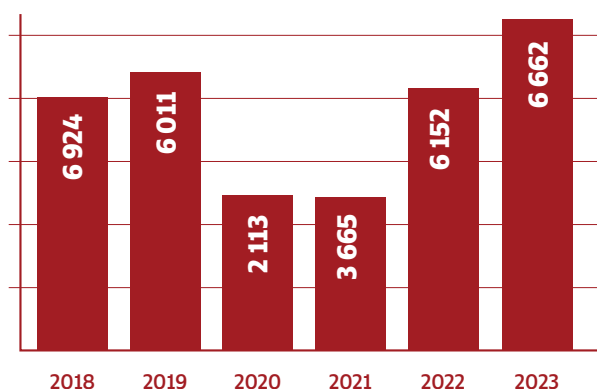
zyskała m.in. nowoczesną salę koncertową z doskonałą akustyką, w której koncertują najwybitniejsi polscy muzycy. Koszt przeprowadzonych tam prac sięgnął 27 mln zł. Niezapomnianych emocji systematycznie dostarcza również PreZero Arena Gliwice, w której poza licznymi koncertami odbywają się tak rozpoznawalne wydarzenia, jak m.in. dziecięca Eurowizja, mistrzostwa świata w siatkówce kobiet i mężczyzn (z rekordem frekwencji na trybunach) czy najważniejsze mecze koszykarskie.

↑ Infografika 8

Liczba uczestników imprez kulturalnych w Gliwicach w latach 2018-2023

Źródło: Samorządowe Instytucje Kultury (Teatr Miejski w Gliwicach, Muzeum w Gliwicach, Miejska Biblioteka Publiczna, Centrum Kultury Victoria w Gliwicach)

↑ Infografika 9

Liczba imprez kulturalnych w Gliwicach w latach 2018-2023

fot. M. Kołton

fot. Mosquidron

fot. M. Buksa

fot. M. Buksa

SPORTOWE GLIWICE

3.6.

Gliwice to miasto wielu sportowych sukcesów i miejsce pełne propozycji sportowych aktywności. Tworzenie warunków sprzyjających ich dalszemu rozwojowi to jedno z ważniejszych zadań gliwickiego samorządu, realizującego od 2021 r. nową strategię sportu. Główne akcenty stawia się w niej na silniejsze wsparcie 18 dyscyplin priorytetowych (m.in. piłki nożnej, futsalu i koszykówki mężczyzn), szkolenie dzieci i młodzieży, upowszechnianie kultury fizycznej wśród gliwiczian oraz dalszy rozwój bazy sportowej. Na działalność sportową, zadania realizowane przez kluby, organizację imprez

i zajęć sportowych, a także nagrody dla utalentowanych sportowców, z miejskiego budżetu przeznaczane są corocznie kwoty w łącznej wysokości kilkunastu milionów złotych. Miasto systematycznie inwestuje także w infrastrukturę sportową, zwłaszcza przy szkołach, a także w rozwój klas sportowych. Z myślą o krzewieniu kultury fizycznej w Gliwicach prowadzone są też różnorodne, bezpłatne zajęcia sportowe dla uczniów szkół podstawowych i średnich, gliwiczian z niepełnosprawnościami oraz mieszkańców po 60. roku życia.

fot. M. Buksa

www.gliwice.eu

Urząd Miejski w Gliwicach
Biuro Rozwoju Miasta

ul. Jasna 31A

tel. 32 338 65 50

brm@um.gliwice.pl

[miasto.gliwice](https://www.facebook.com/miasto.gliwice)

[gliwice.official](https://www.instagram.com/gliwice.official)

Gliwice, fot. Mosquidron